

Wat kunnen we leren van paus Franciscus?

Op 21 april 2025, Tweede Paasdag, werd Europa wakker met het nieuws van het overlijden van paus Franciscus. Het overlijden van de paus kwam niet geheel onverwacht, zijn gezondheid ging al snel achteruit in de afgelopen maanden. Wat echter veel mensen – waaronder ikzelf – verbaasde, waren de overwegend positieve reacties op het pausdom van Jorge Mario Bergoglio.

Door de geschiedenis heen – en vooral sinds de protestantse Reformatie in de jaren 1500 – is de paus gezien als een uitsluitend rooms-katholieke figuur. Veel (niet katholieke) christenen, joden, moslims, boeddhisten en zelfs atheïsten hebben echter gerouwd om de dood van Franciscus. Dit verbaasde me, want ik kan mij niet herinneren dat er zoveel positieve reacties waren toen Johannes Paulus II of Benedictus XVI (de twee voorgangers van Franciscus) stierven.

De Gospel Coalition, een bekend Amerikaans christelijk tijdschrift, publiceerde "Franciscus, de paus die de rooms-katholieke kerk 'katholiker' maakte", verwijzend naar de letterlijke betekenis van het woord katholiek *universeel*. In een artikel van Christianity Today, een ander bekend Amerikaans christelijk periodiek schreef Russel Moore, een baptistische theoloog: "De paus was lastig te categoriseren en soms theologisch verwarrend. Toch kon ik niet anders dan hem bewonderen." Deze twee zijn slechts enkele van de vele verschillende berichten van medeleven die door niet-katholieken zijn geschreven en waarin ze bewondering tonen voor Franciscus.

Als ik eerlijk mag zijn, hoewel ik het niet eens ben met veel aspecten van Franciscus theologie, bewonder ik wel zijn bescheidenheid, empathie voor de mens en sommige van de hervormingen die hij in de katholieke kerk heeft doorgevoerd. De sobere levensstijl van Franciscus is al lange tijd een kenmerk van zijn bediening. Toen hij bijvoorbeeld in 1998 tot aartsbisschop van Buenos Aires in Argentinië werd gekozen, wees hij de persoonlijke chauffeur die de kerk hem aanbood vriendelijk af en bleef hij de bus en trein als vervoermiddel gebruiken. Later in 2013, toen hij tot paus werd gekozen, wilde hij niet wonen in het luxueuze Apostolisch Paleis waar zijn voorgangers woonden, in plaats daarvan ging hij wonen in een appartement in het eenvoudige Santa Marta, een pension in het Vaticaan. Franciscus was ook minder formeel dan andere pausen, hij stond dicht bij de mensen en benadrukte het belang van het helpen van de gemarginaliseerden: niet alleen de armen, maar ook gescheiden paren die niet deel mochten nemen aan de eucharistie en homoseksuelen die eerst niet door priesters gezegend konden worden.

Positief spreken over een paus in de Adventkerk is een groot stigma. Door de geschiedenis van onze kerk heen hebben we zoveel tegen het pausdom geschreven dat het zelfs moeilijk is om positief te spreken over een paus binnen onze kerk. Desalniettemin, hoewel we het niet met specifieke aspecten van Franciscus' theologie eens zijn, is het goed om de positieve aspecten van zijn leven en bediening te erkennen. Franciscus' bescheiden levensstijl, economische verantwoordelijkheid, klimaatbewustzijn en vooral zijn sympathie voor de armen en gemarginaliseerden zijn houdingen die wij Adventisten ook moeten cultiveren en koesteren.

Soms zijn we zo gefocust in onze theologie op 'de waarheid' dat we het risico lopen te missen wat er het meest toe doet. Immers, toen Jezus zijn discipelen vertelde hoe ze zich moesten voorbereiden op Zijn wederkomst, benadrukte Hij de noodzaak om voor de "geringste mensen" te zorgen (Matteüs 25:31-46). In feite zei Jezus dat wanneer we andere mensen dienen, we Hem eigenlijk dienen. Direct of indirect zag Franciscus dat hij, wanneer hij dicht bij de mensen stond, ook dicht bij Jezus stond. De vraag aan ons is: staan wij dicht bij de mensen, en dan met name de geringste mensen?

Marcelo Reis,
Predikant

*"Ik verzeker jullie:
alles wat jullie gedaan hebben
voor een van de geringsten van
mijn broeders of zusters,
dat hebben jullie voor Mij gedaan."*

Matteüs 25:40 (NBV21)